

Forslag

til

Lov om ændringer i lov om oprettelse og supplering af mindre landbrug m. m. — statshusmandsloven.

Fremsat den 6. oktober 1966 af *landbrugsministeren*.

§ 1.

I lov om oprettelse og supplering af mindre landbrug m. m. — statshusmandsloven — jfr. lovbekendtgørelse nr. 224 af 25. maj 1960, sker følgende ændringer:

1. I § 5, stk. 1, udgår ordene „komme i besiddelse af jord eller“.

2. § 5, stk. 6, udgår.

3. § 6 udgår.

I stedet indsættes:

„§ 6. Landbrugsministeren kan bemyndige statens jordlovsudvalg til efter nærmere fastsatte retningslinier at fravige de i § 5 indeholdte bestemmelser, såfremt ansøgningen angår lån til andre formål end til oprettelse af nye selvstændige landbrug eller gartnerier.“

4. *Overskriften til kapitel III* ændres til:

„*III. Statens fremskaffelse og anvendelse af jord samt bestemmelser om jordrente.*“

5. I *kapitel III* udgår afsnit *A-C*. I stedet indsættes:

„*A. Statens fremskaffelse af jord.*“

§ 7. Landbrugsministeren kan ved aftale med ejeren erhverve fast ejendom

1. for at fremskaffe jord til supplering af bestående mindre jordbrug eller for i øvrigt at tilvejebringe en bedre jordfordeling mellem jordbrug,

Landbrugsmin. Ny jlj. nr. 2510.

2. for at fremskaffe jord til oprettelse af havekolonier,

3. for at fremskaffe jord til oprettelse af nye selvstændige brug, særligt i tyndt befolkede egne eller på nykultiveret jord, eller til oprettelse af gartnerier.

Stk. 2. Til de i stk. 1, nr. 1, nævnte formål kan fast ejendom endvidere erhverves ved anvendelse af statens forkøbsret efter §§ 8-8 f.

Stk. 3. Til erhvervelse af ejendom efter stk. 1, nr. 1-3, kan der i hvert finansår af jordfondens midler anvendes beløb, som fastsættes ved særlig lov. Forslag til sådan lov fremsættes for folketinget så vidt muligt inden 15. november året forud.

§ 8. Til fremskaffelse af jord til de i § 7, stk. 1, nr. 1, omhandlede formål kan forkøbsret for staten pålægges såvel landbrugsjorder og udyrkede arealer, der ikke udgør en del af en landbrugsejendom.

Stk. 2. Beslutning om pålæg af forkøbsret træffes af statens jordlovsudvalg og tinglyses på jordlovsudvalgets begæring på ejendommen. Forkøbsretten respekterer private forkøbsrettigheder og køberettigheder, der er tinglyst før lovens bekendtgørelse i Lovtidende, men går i øvrigt forud for andre rettigheder over ejendommen, uanset hvornår disse er stiftet. Jordlovsudvalget underretter ejeren af den pågældende ejendom om beslutningen. Ejeren kan inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt ham, påklage afgørelsen til landbrugsministeren.

Stk. 3. Forkøbsretten gælder ved enhver erhvervelse af ejendommen eller en del af denne. Forkøbsretten kommer dog ikke til anvendelse:

1. når den overvejende del af ejendommen er beliggende inden for et område, der er udlagt som inder- eller mellemzone i en byudviklingsplan eller udlagt til bebyggelse ved byplanvedtægt eller dispositionsplan eller som byggeområde i bygningsvedtægt,
2. når erhververen er staten eller en kommune,
3. når ejendommen erhverves af en person ved arv, ved overtagelse til hensiddende i uskiftet bo eller ved deling af fællesbo, eller
4. når erhververen er den hidtidige ejers ægtefælle eller er beslægtet eller besvogret med den hidtidige ejer i op- eller nedstigende linje eller i hans sidelinje så nær som søskende eller disses børn.

Stk. 4. I tilfælde som omhandlet i stk. 3, nr. 1 og 2, skal forkøbsretten af statens jordlovsudvalg begæres aflyst.

§ 8 a. Til afgørelse af, om forkøbsretten vil blive gjort gældende, forelægges erhvervelsesdokumentet i original eller bekræftet genpart for statens jordlovsudvalg.

Stk. 2. Landbrugsministeren træffer snarest afgørelse om, hvorvidt forkøbsretten skal gøres gældende. Består vederlaget helt eller delvis i andet end pengeydelse, skal meddelelse om, at forkøbsretten gøres gældende, indeholde oplysning om, hvorvidt landbrugsministeren agter at bringe bestemmelsen i § 8 d, stk. 1, i anvendelse. Er erhvervelsen betinget af andet end ejendommens udstykning eller vederlagets berigtigelse, kan landbrugsministeren udsætte afgørelsen, indtil erhvervelsesdokumentet forelægges på ny uden sådanne andre betingelser. Er der ikke senest på 4 ugers dagen for statens jordlovsudvalgs modtagelse af erhvervelsesdokumentet afgivet meddelelse til ejeren om den trufne afgørelse eller beslutning, kan forkøbsretten ikke gøres gældende.

Stk. 3. Indtil spørgsmålet om anvendelse af forkøbsretten er afgjort, kan landbrugsministeren og statens jordlovsudvalg lade ejendommen besigtige.

Stk. 4. Landbrugsministeren fastsætter nærmere regler om de oplysninger, som skal medfølge ved indsendelsen af erhvervelsesdokumentet til statens jordlovsudvalg, og om suspension af den i stk. 2 fastsatte frist, såfremt sådanne oplysninger ikke medfølger.

§ 8 b. Såfremt der ikke ved anmeldelse til tinglysning af et dokument om erhvervelse af adkomst på en fast ejendom, på hvilken der er tinglyst forkøbsret for staten, forevises fornøden dokumentation for, at forkøbsretten ikke kommer til anvendelse, jfr. § 8, stk. 3, eller erklæring fra landbrugsministeren eller statens jordlovsudvalg om, at forkøbsretten ikke gøres gældende, sætter dommeren i overensstemmelse med reglerne i tinglysningsloven en frist til fremskaffelse af dokumentation eller erklæring.

Stk. 2. Landbrugsministeren fastsætter regler om den dokumentation, som skal forevises tinglysningsdommeren.

§ 8 c. Hvis forkøbsretten gøres gældende, indtræder staten i erhververens rettigheder og forpligtelser med hensyn til ejendommen og dens tilbehør, jfr. tinglysningslovens § 37, stk. 1.

Stk. 2. Erhververen har krav på godtgørelse for de omkostninger, der er forbundet med erhvervelsen. Er ejendommen helt eller delvis overgået til erhververen, overtager staten hans indtægter af ejendommen samt hans udgifter i forbindelse med ejendommens forsvarlige drift og nødvendige vedligeholdelse.

§ 8 d. I det omfang vederlaget for den erhvervede ejendom ikke består i pengeydelse, kan det af landbrugsministeren forlanges omsat til et pengebeløb, som i mangel af mindelig overenskomst fastsættes af de i lov om bestyrelsen af de offentlige veje omhandlede taksationsmyndigheder.

Stk. 2. Er ejendommen erhvervet helt eller delvis vederlagsfrit, fastsættes det vederlag, som staten skal betale i anledning af ejendommens overtagelse, i mangel af mindelig overenskomst af de i stk. 1 nævnte taksationsmyndigheder.

Stk. 3. Omfatter erhvervelsen tillige fast ejendom, løsøre eller andre formuegoder, som ikke omfattes af forkøbsretten, og er der ikke fastsat særskilt vederlag herfor,

skal vederlaget for den ejendom, som overtages af staten, i mangel af mindelig overenskomst fastsættes af de i stk. 1 nævnte taksationsmyndigheder.

Stk. 4. Består vederlaget i andet end penge, kan den hidtidige ejer nægte at vedstå handelen. Det samme gælder i de i stk. 2 og 3 nævnte tilfælde. Meddelelse om, at handelen ikke vedstås, skal afgives til statens jordlovsudvalg senest 8 dage efter, at ejeren har modtaget underretning om, at forkøbsretten gøres gældende. Hvis overdragelsen ikke vedstås, bortfalder det offentlige pligt til at betale godtgørelse efter § 8 c, stk. 2. Erhververens udgifter til mægler, advokat, stempling, tinglysning o. lign. kan dog efter bestemmelse af landbrugsministeren godtgøres.

Stk. 5. Gøres forkøbsret gældende over for en pant- eller udlægshaver, som på tvangsauktion har erhvervet ret til at få ejendommen udlagt, kan erhververen forlange, at staten godtgør ham den udækkede del af hans fordring, dog ikke ud over ejendommens værdi. I mangel af mindelig overenskomst fastsættes ejendommens værdi af de i stk. 1 nævnte taksationsmyndigheder.

Stk. 6. En eventuel ret for den hidtidige ejer til at generhverve ejendommen bortfalder.

§ 8 e. Vilkår i dokumenter vedrørende erhvervelse af fast ejendom, som har til formål at søge statens forkøbsret omgået, kan tilsidesættes, når forkøbsretten gøres gældende.

Stk. 2. Soges bestemmelserne om statens forkøbsret til fast ejendom omgået ved, at en erhverver undlader at søge sin adkomst tinglyst, eller ved aftaler om brugsforhold eller andre retshandler eller i forbindelse med en panthavers overtagelse af den pantsatte ejendom til brugelighed, kan ejendommen kræves overdraget til staten mod et vederlag, der i mangel af mindelig overenskomst fastsættes af de i § 8 d, stk. 1, nævnte taksationsmyndigheder.

§ 8 f. Sager angående udøvelse af statens forkøbsret kan anlægges ved den ret, under hvilken ejendommen er beliggende.

§ 9. Landbrugsministeren kan fastsætte nærmere regler for statens erhvervelse af

fast ejendom til de i § 7, stk. 1, omhandlede formål.

§ 10. Landbrugsministeren kan bemyndige statens jordlovsudvalg eller særlige nævn eller kommissioner, nedsat i henhold til anden lovgivning, til at træffe beslutning om erhvervelse af ejendomme efter § 7, stk. 1 og 2. De nævnte myndigheders afgørelse kan indbringes for landbrugsministeren.

B. Anlægsarbejder.

§ 11. Landbrugsministeren kan på indkøbte arealer lade udføre grundforbedringsarbejder, vejanlæg og læplantningsarbejder samt i særlige tilfælde elforsynings-, vandforsynings- og kloakeringsanlæg. Ministeren kan endvidere lade foretage beplantning på arealer, der er uegnede til landbrug.

Stk. 2. Landbrugsministeren kan lade udarbejde typeplaner for bygninger, der svarer til lovens formål. Planerne skal være tilgængelige for enhver, der ansøger om bygge-lån efter denne lovs regler.

Stk. 3. I særlige tilfælde kan landbrugsministeren forsøgsvis lade opføre bygninger på udstykkede lodder, inden de afhændes i overensstemmelse med denne lovs regler. Udgifterne til nybygningernes opførelse må dog som regel ikke overskride det maksimumsbeløb, der er fastsat for bygge-lån i det pågældende finansår.

Stk. 4. Til de i stk. 1-3 omhandlede foranstaltninger kan der i hvert finansår af jordfondens midler anvendes beløb, som fastsættes ved særlig lov.

C. Anvendelse af jord i statens eje.

§ 12. Ejendomme og arealer, der er erhvervet af landbrugsministeren til jordbrugsmæssige formål, skal fortrinsvis afhændes til supplerende af mindre jordbrug, således at disse kan opnå et areal, der under hensyn til brugets beskaffenhed og indretning er tilstrækkeligt til at give fuld beskæftigelse og passende underhold for en familie. Sker der afhændelse til oprettelse af selvstændige brug, skal disse have et areal som nævnt i l. punktum. Oprettelse af større brug kan dog finde sted, hvor forholdene taler derfor.

Stk. 2. Landbrugsministeren kan efter indstilling fra statens jordlovsudvalg bortforpagte uafhængede arealer.

§ 13. Afhændelse af arealer til jordbrugs-mæssige formål, jfr. § 12, stk. 1, sker mod en salgssum, der fastsættes af statens jordlovsudvalg og beregnes efter den pris, som jordfonden har betalt for jorden, dog ikke under grundværdien, med et tillæg for fondens udgifter til anlægsarbejder efter § 11, stk. 1. Salgssummen skal betales til jordfonden. Statslån kan ydes efter reglerne i kapitel IV.

Stk. 2. Landbrugsministeren kan efter indstilling fra statens jordlovsudvalg afhænde stamparceller m. v. på andre vilkår end nævnt i stk. 1.

§ 14. Landbrugsministeren kan fastsætte nærmere regler om anvendelse af jord, der erhverves med henblik på oprettelse af havekolonier, herunder regler om udlejning og om vilkår for afhændelse.“

6. I *afsnit D* indsættes før § 21:

„**§ 18.** For arealer, der før 1. april 1967 er afhændet på jordrentevilkår i henhold til denne lov eller de ældre jordlove, gælder reglerne i §§ 19-25, jfr. § 57.

§ 19. Jordrenten, der betales hver 11. juni og 11. december termin, er 2 pct. af jordens grundværdi ved den seneste vurdering (almindelig vurdering eller årsvurdering) efter lov om vurdering af landets faste ejendomme, jfr. dog reglerne i kapitel VI.

Stk. 2. For arealer, der er solgt til overtagelse pr. 1. april 1960 eller senere med fastsat mindstebeløb for beregning af jordrenten, beregnes jordrenten af dette beløb, for så vidt loddens grundværdi er eller bliver ansat lavere.

Stk. 3. Efter hver vurdering betales jordrenten af den ny grundværdi første gang i den termin, der følger nærmest efter den pågældende vurderings ikrafttræden.

§ 20. Statens jordlovsudvalg kan meddele købere af statsjord fritagelse for at svare jordrente i det første år fra overtagelsesdagen at regne og kan nedsætte den nævnte afgift for det følgende år med indtil halvdelen. I tilfælde, hvor en lod ikke er i middelgod kultur, kan statens jordlovsudvalg for en vis årrække, dog ikke ud over 10 år fra salget, bevilge et forholdsmæssigt afslag i jordrenten. Begunstigelserne efter denne paragraf bortfalder ved ejerskifte.“

7. § 21, *stk. 1*, affattes således:

„*Stk. 1.* Jordrenten vedbliver at påhvile ejendommen uanset ejerskifte. Afløsning af jordrenten kan finde sted efter reglerne i afsnit E.“

8. I § 24, *stk. 3*, ændres: „§ 43, *stk. 7*,“ til: „§ 43 a, *stk. 1* og 2.“

9. Efter § 25 indsættes:

„E. *Afløsning af jordrente.*

§ 25 a. Ejere af ejendomme og arealer, der er pålagt jordrente til jordfonden eller til et præsteembede, kan over for statens jordlovsudvalg kræve jordrenten afløst mod en afløsningssum, der fastsættes efter reglerne i §§ 25 b-25 e.

Stk. 2. Tillæg til jordrenten i henhold til § 7, *stk. 1*, i lov nr. 326 af 5. juli 1949 skal fortsat betales, men tillægget beregnes fremtidig på grundlag af afløsningssummen.

§ 25 b. Afløsningssummen er den grundværdi, der er fastsat for ejendommen eller arealet på tidspunktet for afløsningsbegæringens indgivelse, efter fradrag for forbedringer. Beløbet reguleres efter prisudviklingen for landbrugsejendomme. Reguleringen foretages ved et procentvis tillæg til eller fradrag i det nævnte beløb. Tillægget eller fradraget beregnes for hvert finansår af Danmarks Statistik på grundlag af de ændringer, der er sket siden den sidste almindelige vurdering i handelspriserne for landbrugsejendomme på 15-60 ha beliggende uden for Københavns, Roskilde og Frederiksborg amter. Procentsatsen gældende for afløsninger, hvorom begæring indgives i det følgende finansår, bekendtgøres af landbrugsministeren inden hvert års 1. april, første gang inden 1. april 1967.

Stk. 2. For arealer, for hvilke der er fastsat mindstebeløb, jfr. § 19, *stk. 2*, er afløsningssummen dette beløb med tillæg af 25 pct., medmindre en fastsættelse efter reglerne i *stk. 1*, smh. med *stk. 3* og §§ 25 c-25 e, medfører en højere afløsningssum.

Stk. 3. Såvel ejeren som statens jordlovsudvalg kan gøre indsigelse mod, at afløsningssummen fastsættes efter reglerne i *stk. 1*. Frem sættes sådan indsigelse gælder reglerne i §§ 25 d og 25 e.

§ 25 c. Statens jordlovsudvalg kan forlange:

1) at de fradrag i grundværdien for forbedringer, der er foretaget efter reglen i § 18, stk. 2, i lov om vurdering og beskatning til staten af faste ejendomme, jfr. lovbekendtgørelse nr. 305 af 1. august 1960, kun tages i betragtning ved afløsningssummens beregning, for så vidt de kunne være foretaget efter samme paragrafs stk. 1;

2) at afløsningssummen fastsættes til grundværdien (efter fradrag for forbedringer) under hensyntagen til muligheden for en økonomisk bedre anvendelse af jorden end landbrug, gartneri o. lign., selv om dette ikke er sket ved den sidste vurdering.

§ 25 d. I tilfælde, hvor der er fremsat indsigelse efter § 25 b, stk. 3, eller i de i § 25 c nævnte tilfælde kan ejeren, hvis der ikke opnås overenskomst om afløsningssummens størrelse, anmode vurderingsrådet om at foretage en vurdering til brug ved afløsningssummens fastsættelse. Anmodningen kan fremsættes gennem statens jordlovsudvalg. Vurderingen sker i overensstemmelse med reglerne i vurderingsloven, jfr. dog § 25 c. Grundværdien ansættes efter prisforholdene på tidspunktet for anmodningens indgivelse.

Stk. 2. Vurderingsrådenes ansættelser kan af statens jordlovsudvalg og ejeren indbringes for skyldrådene og landsskatteretten efter reglerne i vurderingsloven.

Stk. 3. Er indsigelse i henhold til § 25 b, stk. 3, fremsat af ejeren, skal han betale udgiften ved vurderingen, medmindre denne fører til en lavere afløsningssum. I øvrigt afholdes udgiften af jordlovsudvalget.

§ 25 e. Ejeren kan kræve afløsningssummen fastsat efter den i § 25 d nævnte vurdering. Meddelelse herom skal være statens jordlovsudvalg i hænde inden 4 uger efter, at ejeren har modtaget meddelelse om resultatet af vurderingen.

Stk. 2. Medfører en sag, der er indbragt for vurderingsmyndighederne, ikke afløsning af jordrente, kan ny afløsningssag først indbringes for disse efter den følgende almindelige vurdering. Landbrugsministeren kan gøre undtagelse fra denne regel.

F. Lån til afløsning af jordrente.

§ 25 f. Der kan af jordfonden eller vedkommende præsteembede ydes lån til hel eller delvis berigtigelse af afløsningssummen for landbrugsejendomme, gartnerier og havebrug eller arealer under disse. Lån kan ydes, selv om ejeren er umyndig eller over 55 år, jfr. § 5, stk. 1.

Stk. 2. Når ganske særlige forhold taler derfor, kan der ydes lån til berigtigelse af afløsningssummen

- 1) for ejendomme, hvis ejere i øvrigt ikke opfylder betingelserne for at få lån efter § 5, stk. 1,
- 2) for andre ejendomme end landbrugsejendomme, gartnerier og havebrug.

§ 25 g. Lånebeløb svarende til en afløsningssum beregnet efter reglerne i § 25 b, stk. 1 og 2 — for så vidt angår de i stk. 2 nævnte tilfælde, uden tillægget på 25 pct. — kan tinglyses med samme prioritetsstilling som jordrenten uden samtykke fra andre rettighedshavere i ejendommen, jfr. dog med hensyn til renter tinglysningslovens § 40, stk. 5.

Stk. 2. Lånebeløb, der ikke sikres efter stk. 1, skal sikres med betryggende panteret i ejendommen, oprykkende efter bestående hæftelser. Lån efter § 25 f, stk. 1, skal som hovedregel være pantsikret inden for 120 pct. af pantets ejendomsværdi og lån efter § 25 f, stk. 2, som hovedregel inden for ejendomsværdien. Lån efter § 25 f, stk. 1, står tilbage for kreditforeningslån m. m. efter reglerne i § 31, stk. 6.

§ 25 h. Lån efter § 25 f, stk. 1, forrentes med $2\frac{1}{2}$ pct. halvårlig fra lånets anvisning. Renter og afdrag betales med faste halvårsydelse.

Stk. 2. Såfremt der før afløsningen svares konjunkturbestemt jordrente, finder reglerne i kap. VI tilsvarende anvendelse.

§ 25 i. Af lån efter § 25 f, stk. 1, til ejere af landbrugsejendomme, gartnerier eller havebrug, der er oprettet på jordrentevilkår eller afhændet som stamparceller på sådanne vilkår, er $\frac{1}{5}$ rente- og afdragsfri. I de i stk. 3 omtalte tilfælde omfatter denne rente- og afdragsfrihed dog kun $\frac{1}{5}$ af den del af lånet, der svarer til et beløb beregnet

efter § 25 b, stk. 1 og 2. Halvårsydelsen beregnes således, at lånets rente- og afdragspligtige del er afviklet ca. 60 år efter ejendommens oprettelse eller stamparcellens afhændelse, dog at afviklingstiden fastsættes til mindst 40 år.

Stk. 2. Andre lån efter § 25 f, stk. 1, afvikles over ca. 40 år.

Stk. 3. Såfremt der ydes lån til berigtigelse af en afløsningssum, der er fastsat efter reglerne i §§ 25 c og 25 d, og som under hensyn til byggegrundsværdier eller lignende værdier væsentligt overstiger en afløsningssum beregnet efter reglerne i § 25 b, kan der indrømmes afdragsfrihed helt eller delvis for det overskydende lånebeløb. Sådan afdragsfrihed kan dog kun ydes, hvor forholdene taler derfor, herunder navnlig for ejendomme og arealer, der er beliggende inden for områder, der er udlagt som yderzone i en byudviklingsplan eller som landbrugszone ved byplanvedtægt. De nærmere vilkår for afdragsfriheden fastsættes i pantebrevet. Renter af det afdragsfri lånebeløb henstår, til dette lånebeløb forfalder.

Stk. 4. Når lånets rente- og afdragspligtige del er indfriet, dog tidligst 40 år efter, at lånet er ydet, kan debitor forlange, at lånebeløb, som henstår rente- og afdragsfri efter stk. 1 eller afdragsfri efter stk. 3, herunder påløbne renter, skal afskrives.

§ 25 j. Vilkårene for lån i henhold til § 25 f, stk. 2, fastsættes af statens jordlovsudvalg. Der skal i almindelighed fastsættes højere rente og kortere afviklingstid end for lån efter § 25 f, stk. 1.

Stk. 2. Reglerne i kap. V finder ikke anvendelse på lån efter § 25 f, stk. 2, eller på ejendomme, hvori der indestår sådanne lån, medmindre dette udtrykkeligt fastsættes i lånevilkårene.

§ 25 k. De i nærværende afsnit omhandlede lån kan af debitor til enhver tid opsiges med 3 måneders varsel til indfrielse i en juni eller december termin. Ved indfrielsen forfalder eventuelle rente- eller afdragsfrie dele af lånet samt eventuelt påløbet rentetilsvær, jfr. § 52, stk. 2, 2. punktum.“

10. Overskriften til kapitel IV ændres til:

„IV. Lån og anden bistand til oprettelse og supplerung af jordbrug.“

11. § 28 affattes således:

„**§ 28.** En ejer af en landbrugsejendom, hvis areal ikke har en størrelse, der er passende for et familiebrug, jfr. § 12, eller af et gartneri, hvis areal er mindre end, hvad der svarer til 3 ha middelgod jord, kan, hvis han anser en udvidelse af jordtilliggendet for nødvendig for sin bedrift og ikke selv er i stand til at erhverve den fornødne jord, indsende ansøgning om bistand til erhvervelsen til husmandsbrugskommissionen for området.

Stk. 2. Finder husmandsbrugskommissionen, at betingelserne for kommissionens bistand er til stede, og at der ved statens erhvervelse af et areal eller ved pålæg af forkøbsret for staten efter § 8 vil kunne fremskaffes egnet og velbeliggende jord til sammenlægning med ansøgerens ejendom, kan kommissionen indstille til statens jordlovsudvalg, at der søges tilvejebragt en løsning på tillægsjordsspørgsmålet.“

12. § 30 udgår. I stedet indsættes:

„**§ 30.** Til lån i henhold til §§ 31, 33, 34, 50, stk. 2 og 3, 55, 56, 59, 60 og 61 kan der i hvert finansår af statskassens, henholdsvis jordfondens, midler anvendes beløb, som fastsættes ved særlig lov. Ved samme lov fastsættes lånenes rente- og afdragsvilkår, jfr. dog reglerne i kap. VI.“

13. § 31 affattes således:

„**§ 31.** Til oprettelse af nye landbrug af den i § 12 omhandlede størrelse — særlig i tyndt befolkede egne eller på nykultiveret jord — kan der ydes lån til indkøb af jord og opførelse af bygninger eller alene til opførelse af bygninger. Jordkøbslånet må ikke overstige købesummen for jorden og må ikke overstige et maksimumsbeløb, der fastsættes ved særlig lov for hvert finansår. Byggelånet må ikke overstige omkostningerne ved passende bygningers opførelse og må ikke overstige et maksimumsbeløb, der fastsættes ved særlig lov for hvert finansår.

Stk. 2. Selv om der midlertidigt kun ønskes indrettet mindre bygninger, kan der ydes lån hertil efter indstilling af vedkommende husmandsbrugskommission. Der kan da senere ydes lån til opførelse af tillægsbygninger. Medmindre særlige omstændigheder

taler derfor, kan sådant lån dog kun ydes, såfremt tillægsbygningerne opføres inden 5 år fra jordloddens erhvervelse. Det oprindelige lån og tillægslånet kan dog ikke tilsammen overstige maksimumsbyggelånet for det finansår, hvori det oprindelige lån er ydet, dog eventuelt med et tillæg for senere stedsfundne prisstigninger.

Stk. 3. Jordkøbslån og byggelån kan ydes til erhververe af stamparceller, der overtages fra staten.

Stk. 4. Endvidere kan der ydes lån til installation af elektricitet. Installationslånet må ikke overstige de med installationen forbundne omkostninger og må ikke overstige et maksimumsbeløb, der fastsættes ved særlig lov for hvert finansår.

Stk. 5. Til ansøgere, som er velkvalificerede og ikke ved egne midler ser sig i stand til at anskaffe besætning og inventar, kan der, når særlige forhold taler derfor, ydes etableringslån til anskaffelse af nævnte driftsmidler. Etableringslånet må ikke overstige de med anskaffelsen af nævnte driftsmidler forbundne omkostninger og må ikke overstige et maksimumsbeløb, der fastsættes ved særlig lov for hvert finansår. Har ansøgeren ved egne midler anskaffet besætning og inventar, kan lånet undtagelsesvis ydes til andre for ejendommens oprettelse og etablering nødvendige anskaffelser.

Stk. 6. Lånene ydes som et samlet lån, der sikres ved 1. prioritets panteret i ejendommen. Pantebrevet står tilbage for kredit- og hypotekforeningslån, for lån af Dansk Landbrugs Realkreditfond samt for sparekasselån ydet alene mod pant i ejendommen, for så vidt samtlige lån efter denne lov er pantsikret inden for 120 pct. af pantets ejendomsværdi.“

14. § 33 affattes således:

„§ 33. Til oprettelse af gartnerier og havebrug kan der ydes lån til indkøb af jord og opførelse af bygninger, eventuelt kun drivhuse uden beboelse, eller til bygninger alene. Jordkøbslånet må ikke overstige købesummen for jorden og må ikke overstige et maksimumsbeløb, der fastsættes ved særlig lov for hvert finansår. Byggelånet må ikke overstige omkostningerne ved passende bygningers opførelse og må ikke overstige et maksimumsbeløb, der fastsættes ved særlig lov for hvert finansår.

Stk. 2. Endvidere kan der under samme betingelser og efter samme regler som anført i § 31, stk. 4 og 5, ydes lån til installation af elektricitet og etableringslån til anskaffelse af vandings- og vandforsyningsanlæg, til mistbænkvinduer, til anskaffelse af inventar samt til anskaffelse af kedel og rør til varmeanlæg i drivhuse m. m.

Stk. 3. Bestemmelserne i § 31, stk. 6, finder tilsvarende anvendelse. Lån til opførelse af drivhuse ydes dog som særskilt lån, der sikres med oprykkende panteret efter hovedlånet.“

15. § 34 affattes således:

„§ 34. Der kan ydes lån til finansiering af sammenlægning og anden jordsupplering af landbrug og gartnerier, såfremt

1) bruget derved opnår en sådan størrelse, at det på længere sigt må anses for egnet til opretholdelse som en bæredygtig driftsenhed, og

2) det samlede jordtilliggende ikke overstiger den i landbrugslovens § 13, stk. 1, 1. pkt., nævnte størrelse eller, for så vidt angår gartnerier, et areal svarende til 3 ha middelgod jord.

Landbrugsministeren kan fravige de i nr. 2 nævnte arealgrænser, når særlige forhold taler derfor.

Stk. 2. Der kan ydes lån til opførelse, udvidelse eller ændring af avlsbygninger, på gartnerier drivhuse, såfremt

1) bygningsudvidelsen er nødvendig på grund af forøgelse af ejendommens jordtilliggende,

2) ejendommens samlede jordtilliggende ikke overstiger den i stk. 1, nr. 2, nævnte grænse,

3) der i forbindelse med de pågældende byggearbejder skabes grundlag for en sådan varig forbedring af ejendommen, at den på længere sigt må anses for egnet til opretholdelse som en bæredygtig driftsenhed, og

4) byggeriet sker inden 5 år efter forøgelsen af jordtilliggendet.

Landbrugsministeren kan fravige reglerne i nr. 2 og 4, når særlige omstændigheder taler derfor.

Stk. 3. Jordkøbene, herunder købesummerne for jorden, og byggeplanerne, herunder byggeomkostningerne, skal godkendes af statens jordlovsudvalg. Lån kan kun

ydes, såfremt udgifterne må anses for rimelige under hensyn til den afkastning og nytte i øvrigt, som investeringen kan påregnes at indbringe. Er investeringens rentabilitet ikke åbenbar, skal der forelægges en driftsøkonomisk plan.

Stk. 4. Jordkøbslån og byggelån må ikke overstige henholdsvis købesummen for jorden og byggeomkostningerne, og lånene må ikke overstige maksimumsbeløb, der fastsættes ved særlig lov for hvert finansår. Lånene kan i øvrigt højst ydes for det godkendte udgiftsbeløb med fradrag af det beløb, som kan opnås ved sædvanlig prioritering af ejendommen.

Stk. 5. I forbindelse med mere gennemgribende produktionsomlægninger kan der undtagelsesvis tillige ydes etableringslån efter reglerne i § 31, stk. 5, og i § 33, stk. 2.

Stk. 6. Lånene ydes som et samlet lån, der sikres med betryggende panteret i den samlede ejendom, oprykkende efter de bestående hæftelser og eventuelt efter andre lån, der optages til samme formål. Lån til opførelse af drivhuse ydes dog som særskilt lån, jfr. § 33, stk. 3. Landbrugsministeren fastsætter nærmere regler om lånenes pantsikring efter forhandling med finansministeren. Indestår i ejendommen ældre lån efter denne lov eller de ældre jordlove, kan ydelse af nye lån betinges af, at de ældre lån konverteres og — med undtagelse af lån til drivhuse — eventuelt forenes med det nye lån, jfr. § 43 a. Foruden for hæftelser, som særskilt er angivet i pantebrevet, står dette tilbage for kreditforeningslån m. m. efter reglerne i § 31, stk. 6.“

16. § 38, stk. 2, affattes således:

„*Stk. 2.* Kræves lånene ikke indfriet, kan landbrugsministeren bestemme, at de statsmidler, der indestår i bruget, herunder påløbet tilsvær for renteefterbetaling, jfr. § 43, stk. 1, konverteres til et samlet lån efter reglerne i § 43 a, stk. 1, og at lånevilkårene ændres efter reglerne i § 43, stk. 4.“

17. § 39 affattes således:

„**§ 39.** Ejendomme, hvortil der er ydet statslån i henhold til denne lov, må ikke udstykkes, sammenlægges med anden jord eller magelægges med anden jord uden landbrugsministerens tilladelse.“

18. I § 40 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

„*Stk. 4.* Afløses jordrenten i en ejendom, fritages ejendommen for de af jordrenten flydende forpligtelser, og noteringen om jordrenteforpligtelse slettes ved landbrugsministerens foranstaltning.“

19. I § 43, stk. 3, ændres: „stk. 4-7“ til: „stk. 4-6 og § 43 a, stk. 1-2“.

20. I § 43, stk. 4, udgår: „dog at halvårsrenten i intet tilfælde — uanset renteform — kan overstige 3¼ pct.“

21. § 43, stk. 7 og 8, udgår. I stedet indsættes:

„**§ 43 a.** Når lån, som er undergivet de før 1. april 1960 gældende lånevilkår, ved ejerskifte overtages af den nye ejer, ændres lånevilkårene, således at restlånene, herunder tillige hæftelser for renteefterbetaling, jfr. § 43, stk. 1, som måtte være overtaget fra den tidligere ejer, konverteres til et samlet lån, der sikres, forrentes og afvikles efter de for ny lån gældende regler, dog med følgende afvigelser:

a) Den del af de overtagne hæftelser, som har henstået rente- og afdragsfri hos den hidtidige ejer, forbliver indestående hos den nye ejer som en rente- og afdragsfri del af lånet, medmindre andet fastsættes i henhold til § 43, stk. 4. For så vidt denne del af lånet herefter ville overstige $\frac{2}{5}$ af det samlede overtagne lån, kan det overskydende beløb kvitteres ved nedskrivning af overtagen hæftelse for renteefterbetaling, for så vidt forholdene taler derfor.

b) Halvårsydelse fastsættes i almindelighed således, at det samlede lån afvikles inden for et tidsrum, der — regnet fra de oprindelige låns anvisning — ikke væsentligt overstiger afdragstiden for tilsvarende ny lån, medmindre halvårsydelse derved ville stige over det dobbelte af de hidtidige halvårsydelse.

c) Lånevilkårene kan i øvrigt skærpes efter reglerne i § 43, stk. 4, eller lempes efter reglerne i § 43, stk. 5 og 6.

Stk. 2. Landbrugsministeren kan bemyndige statens jordlovsudvalg til efter nærmere fastsatte retningslinjer at nedsætte eller frafalde et til et ældre statslån knyttet til

svar for renteefterbetaling, når lånet konverteres i henhold til stk. 1, jfr. § 57, stk. 2.

Stk. 3. Landbrugsministeren kan endvidere bemyndige statens jordlovsudvalg til at frafalde krav om konvertering af lån efter stk. 1, når en ejendom efter ejerens død eller ved skifte i levende live overtages af den anden ægtefælle. Frafaldes konverteringskravet, og er renteefterbetaling hjemlet i lånevilkårene, overtager erhververen pligten til renteefterbetaling for ægtefællens ejerperiode.

§ 43 b. Når ganske særlige forhold taler derfor, kan det tillades en ny ejer, som ikke opfylder de i § 5, stk. 1, stillede betingelser, helt eller delvis at overtage indestående statslån i ejendommen, dog kun på vilkår, som er væsentligt skærpede efter reglerne i § 43, stk. 4, og § 43 a, stk. 1.“

22. I § 47, stk. 1, ændres: „§ 14, stk. 4“ til: „§ 13, stk. 2.“

23. I § 48, stk. 2, ændres: „lovens kap. III, B-D,“ til: „lovens kap. III, B-E,“.

24. I § 48 indsættes efter stk. 3:

„*Stk. 4.* Landbrugsministeren fastsætter nærmere regler om lånenes udbetaling efter forhandling med finansministeren.“

25. I § 50, stk. 2, ændres: „§§ 9 og 30“ til: „§§ 11 og 30“.

26. I samme stykke udgår: „Lånenes rente- og afdragsvilkår fastsættes ved særlig lov. Renterne omregnes ikke efter reglerne i denne lovs kap. VI.“

27. I § 51, stk. 6, udgår: „jfr. § 11, stk. 1, og § 14, stk. 3 og 4.“

28. I § 53 ændres: „§ 43, stk. 7“ til: „§ 43 a, stk. 1 og 2“.

29. I § 53 indsættes som nyt stk. 2:

„*Stk. 2.* Når en ejendom, af hvilken der svares jordrente efter de i nærværende kapitel omhandlede regler, tages i anvendelse til anden udnyttelse end jordbrugsdrift, kan det bestemmes, at jordrenten svares som fast rente.“

30. § 55, stk. 2 og 3, udgår. I stedet indsættes:

„*Stk. 2.* Tillægslånet udredes af statskassen, hvis bruget er oprettet ved midler af statskassen, og af jordfonden, hvis bruget er oprettet ved midler af jordfonden.

Stk. 3. Lån ydes i øvrigt under de i § 34, stk. 1—4 og 6 fastsatte betingelser og på de i disse bestemmelser nævnte vilkår.“

31. § 55, stk. 4 og 5 udgår.

32. § 56, stk. 2, udgår. I stedet indsættes:
„*Stk. 2.* For installationslånet gælder de i § 31, stk. 4, fastsatte regler.“

33. I § 56, stk. 3, ændres: „§ 34, stk. 4, sidste punktum, jfr. § 19, stk. 2 og 3“ til: „§ 31, stk. 5 og i § 33, stk. 2.“

34. Til § 56, stk. 4, føjes:

„Bestemmelserne i § 34, stk. 7, 4. og 5. punktum, finder tilsvarende anvendelse.“

35. I § 57, stk. 2, 4. punktum, ændres: „§ 43, stk. 7“ til: „§ 43 a, stk. 1 og 2“.

36. I § 57, stk. 3, sidste punktum, ændres: „nærværende lovs § 15“ til: „nærværende lovs § 19“.

37. I § 57, stk. 4, 3. punktum, ændres: „nærværende lovs § 15“ til: „nærværende lovs § 19“.

38. § 58 udgår. I stedet indsættes:

„§ 58. Pantebreve, der er udfærdiget i medfør af statshusmændsloven, og som indeholder bestemmelse om, at de på nærmere vilkår står tilbage for kredit- og hypotekforeningslån samt for sparekasselån ydet alene mod pant i ejendommen, står på tilsvarende måde tilbage for lån af Dansk Landbrugs Realkreditfond.“

39. I § 59, stk. 2, udgår sidste punktum.

40. I § 59, stk. 3, sidste punktum, ændres: „§ 38, stk. 3“ til: „§ 38, stk. 1“.

41. I § 59, stk. 4, udgår sidste punktum.

42. I § 60, stk. 1, 1. punktum, ændres: „inden for et efter reglerne i § 17, stk. 1, fastsat beløb“ til: „inden for et ved særlig lov fastsat maksimumsbeløb“.

43. I § 60, stk. 1, 2. punktum, udgår: „og som forrentes og afdrages efter regler, der fastsættes ved særlig lov.“

44. I § 61, stk. 3, ændres: „et beløb, der fastsættes efter reglerne i § 17, stk. 1, og hvis afdrags- og rentevilkår fastsættes ved særlig lov“ til: „et ved særlig lov fastsat maksimumsbeløb“.

45. I § 62, stk. 1, ændres: „§§ 42, 43, 46“ til: „§§ 42, 43, 43 b, 46“.

46. § 63 udgår.

§ 2.

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. april 1967. Bestemmelserne om afløsning af jordrente og om afløsningslån træder dog i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Stk. 2. Forkøbsret, der er pålagt landbrugsejendomme eller landbrugsjord og udyrkede arealer efter den hidtidige regel i statshusmandslovens § 8, stk. 2, bevarer sin gyldighed. Forkøbsretten udøves efter reglerne i §§ 8 a-8 f.

Bemærkninger til lovforslaget.

I folketingsåret 1965-66 fremsattes forslag til lov om ændringer i lov om oprettelse og supplerung af mindre landbrug m. m. — statshusmandsloven — (lovforslag nr. 160, folketingstidende 1965-66, tillæg A, sp. 2113; fremsættelsen i folketinget: sp. 3928).

Efter at være underkastet første behandling, jfr. folketingstidende sp. 4746, henvistes forslaget til et udvalg, der imidlertid ikke nåede at færdigbehandle det.

Det nu forelagte forslag er identisk med det tidligere fremsatte, idet der dog er foretaget enkelte ændringer på grundlag af det stedfundne udvalgsarbejde og de af landbrugsministeren til folketingsudvalget den 23. maj 1966 fremsendte ændringsforslag, ligesom der er foretaget ændringer på grundlag af de i sommeren 1966 stedfundne drøftelser i landbokommissionen af 1960 angående spørgsmålet om landbrugets finansieringsforhold, jfr. den som bilag til nærværende lovforslag vedføjede skrivelse fra landbokommissionen. Der er herudover foretaget enkelte ændringer af redaktionel karakter samt foretaget en ændring af forslaget § 2.

Med hensyn til de enkelte bestemmelser i lovforslaget henvises til bemærkningerne i det i folketingsåret 1965-66 fremsatte lovforslag, hvortil føjes følgende bemærkninger vedrørende de foretagne realitetsændringer i forslaget:

Til § 1.

Til nr. 3.

Lovens § 6. Forslaget er ændret i forhold til det tidligere fremsatte forslag på grundlag af de stedfundne drøftelser i landbokommissionen. Der foreslås herefter tillagt landbrugsministeren beføjelse til at bemyndige statens jordlovsudvalg til efter

nærmere af landbrugsministeren fastsatte retningslinier at fravige de kvalifikationskrav, der er fastsat i statshusmandslovens § 5, såfremt ansøgningen angår lån til andre formål end oprettelse af selvstændige landbrug eller gartnerier.

Begrundelsen for den foreslåede ændring er, at man ikke finder, at de i § 5 i loven opstillede kvalifikationskrav er umiddelbart anvendelige med henblik på de nye lånetyper, der er tilkommet, og især ikke findes velegnede med henblik på de suppleringslån, der vil kunne ydes efter de foreslåede nye bestemmelser i statshusmandslovens § 34.

Der har indenfor landbokommissionen været almindelig enighed om, at statens udlånsvirksomhed med hensyn til ydelse af lån til supplerung af bestående landbrug og gartnerier kun bør omfatte landbrugere og gartnere, der driver landbrug, resp. gartneri, som hovederhverv, og at der bør lægges vægt på ansøgerens faglige dygtighed og uddannelse. Det må endvidere forudsættes, at ansøgeren ikke i forvejen råder over så betydelige midler, at han, uden derved at komme i likviditetsvanskeligheder, må anses for at være i stand til selv at afholde udgifterne i forbindelse med en udvidelse af ejendommens jordtilliggende eller en udvidelse af avlsbygningerne.

Landbrugsministeren agter at instruere statens jordlovsudvalg i overensstemmelse hermed.

Til nr. 6.

Lovens § 18. Forslaget er identisk med det tidligere fremsatte forslag, idet skæringstidspunktet dog er ændret fra 1. juli 1966 til 1. april 1967. Ændringen er en konsekvens af, at tidspunktet for lovens ikrafttræden har måttet udskydes.

F. t. l. om ændr. i l. vedr. mindre landbrug m. m. — statshusmandsloven.

Lovens § 19. Forslaget er ændret i forhold til det tidligere fremsatte forslag i overensstemmelse med det af landbrugsministeren den 23. maj 1966 til folketingsudvalget fremsendte ændringsforslag. Ændringsforslaget indeholdt ingen realitetsændringer, men tilsigtede i forbindelse med det samtidig fremsatte ændringsforslag til forslaget til lov om arbejderboliger på landet at tilvejebringe en ensartet og forenklet formulering af de to loves bestemmelser om ansættelse og beregning af jordrenten.

Til nr. 9.

Lovens § 25 a. Forslaget er identisk med det tidligere fremsatte forslag, idet der dog i overensstemmelse med det af landbrugsministeren den 23. maj 1966 til folketingsudvalget fremsendte ændringsforslag er foreslået indsat et nyt stk. 2. Ved denne ændring fastsattes udtrykkeligt, at det i § 7 i lov nr. 326 af 5. juli 1949 om udstykning af de sønderjyske præstegårdsjorder fastsatte tillæg på 2 pct. af grundværdien, gældende for en periode af indtil 20 år fra udstykningen at regne, opretholdes også efter afløsning af jordrenten, således at det herefter udregnes på grundlag af den fastsatte afløsningssum.

Lovens § 25 b. Forslaget er identisk med det tidligere fremsatte forslag, idet dog den henvisning til lovens § 19, stk. 4, der indeholdtes i § 25 b, stk. 2, i det tidligere fremsatte forslag, er ændret til en henvisning til lovens § 19, stk. 2. Ændringen, der er en følge af den foreslåede ændrede formulering af statshusmandslovens § 19, var indeholdt i de af landbrugsministeren den 23. maj 1966 til folketingsudvalget fremsendte ændringsforslag.

Der er endvidere foretaget redaktionelle ændringer i forslaget. I forbindelse hermed foreslås (i stk. 1) afløsningssummen fastsat til den grundværdi (efter fradrag for forbedringer), der er fastsat for ejendommen eller arealet, på tidspunktet for afløsningsbegæringens indgivelse.

Til nr. 10.

Overskriften til lovens kap. IV.

I den nu foreliggende formulering er ordene „mindre jordbrug“ ændret til: „jordbrug“.

Til nr. 13.

Lovens § 31. Forslaget er identisk med det tidligere fremsatte forslag. Det er dog — på samme måde som allerede foreslået med hensyn til statsjord i forslagens § 1, nr. 5, lovens § 7, stk. 1, nr. 3, og § 12 — ved en tilføjelse til stk. 1 præciseret, at de midler, som der kan disponeres over til oprettelse af selvstændige landbrug på privat indkøbt jord, fortrinsvis skal anvendes til oprettelse af nye brug i tyndt befolkede egne eller på nykultiveret jord,

14 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag).

jfr. den gældende udlånslovs (L. 115, 1966) § 1, stk. 3. Den foreslåede ændring må ses som led i den foreslåede overflytning af bestemmelser af mere permanent karakter fra udlånsloven til hovedloven.

Til nr. 15.

Lovens § 34.

Forslaget er ændret i forhold til det tidligere fremsatte forslag på grundlag af de stedfundne drøftelser i landbokommissionen angående landbrugets finansieringsforhold.

Ved disse ændringer foreslås statens udlånsvirksomhed med hensyn til støtte til finansiering af sammenlægninger eller jordsuppleringer i øvrigt af jordbrugsejendomme udvidet til principielt at omfatte alle brugsstørrelser inden for den arealgrænse på 45 ha, der i § 13, stk. 1, 1. pkt., i det samtidig fremsatte forslag til lov om landbrugsejendomme er foreslået som grænse for de såkaldte frie sammenlægninger. Efter forslaget skal denne grænse dog kunne fraviges i særlige tilfælde. Der tænkes herved navnlig på tilfælde, hvor bonitetsforholdene gør det rimeligt at fravige denne grænse.

I forbindelse med denne udvidelse af statens udlånsvirksomhed — der dog rent faktisk vil være undergivet den begrænsning, der følger af størrelsen af rådighedsbevillingen på de årlige udlånslove —, foreslås samtidig en stramning med hensyn til de krav, der skal stilles til de pågældende ejendomes egnethed. For at statslån skal kunne bevilges, skal bruget have eller opnå en sådan størrelse og indretning, at det må anses for sandsynligt, at ejendommen på længere sigt kan bestå som en selvstændig enhed. Forinden jordkøbslån eller byggelån bevilges, skal der, hvis ikke investeringens rentabilitet er åbenbar, forelægges en driftsøkonomisk plan.

Det præciseres i øvrigt, at statslån kun må bevilges, hvis købesummen for jorden, resp. byggeomkostningerne, må anses for rimelig under hensyn til den afkastning og nytte i øvrigt, som kan påregnes af bruget i en årrække.

Det er endelig præciseret, at der højst kan bevilges statslån for det godkendte udgiftsbeløb med fradrag af det beløb, der kan opnås ved sædvanlig prioritering af ejendommen, dog således, at statslånet ikke kan overstige det maksimumsbeløb, der forudsættes fastsat i den årlige udlånslov.

Forslaget svarer i øvrigt i alt væsentligt til det tidligere fremsatte forslag. Der er dog i sidste punktum i det tidligere stk. 4 — der samtidig er udskilt som et særskilt stykke (stk. 5) — indsat en henvisning til statshusmandslovens § 33, stk. 2. Det tilsigtes herved at præcisere, at der under de givne forudsætninger også vil kunne ydes etableringslån til ejere af gartnerier.

Til nr. 27-46.

Ved lov nr. 210 af 8. juni 1966 om ændringer i lov om oprettelse og supplerung af mindre landbrug m. m. — statshusmandsloven — ændredes bestemmelserne i statshusmandslovens § 51, stk. 4, idet den grundbeløbsangivelse, der tidligere havde været anvendt som grundlag ved beregningen af den konjunkturbestemte rente, blev ændret til en grundværdiangivelse. Denne ændring var indeholdt som nr. 27 i det tidligere fremsatte lovforslag, og da ændringen således allerede er gennemført, er det omhandlede forslag udgået. Som følge heraf er betegnelsen af de efterfølgende forslag, der i det tidligere fremsatte forslag var betegnet med nr. 28-47, ændret til nr. 27-46.

Til nr. 30-34. (Nr. 31-35 i det oprindelige forslag).

Lovens § 55 og 56.

Forslagene er ændret i forhold til de tidligere fremsatte forslag på grundlag af de stedfundne drøftelser i landbokommissionen angående landbrugets finansieringsforhold.

Ved de foretagne ændringer søges der tilvejebragt praktisk taget ensartede regler for ydelse af tillægs-lån til de husmandsbrug, der er oprettet i henhold til statshusmandsloven og de tidligere jordlove, og de almindelige brug.

Til § 2.

I forslagens stk. 1 foreslås tidspunktet for lovens ikrafttræden fastsat til 1. april 1967, idet dog bestemmelserne om afløsning af jordrente og om afløsningslån foreslås sat i kraft straks.

Forslagets stk. 2 er identisk med det tidligere fremsatte forslag.

Da de i § 2, stk. 3, i det tidligere fremsatte forslag indeholdte lempelser i jordrentesvarelsen allerede er realiseret ved gennemførelsen af lov nr. 210 af 8. juni 1966 med hensyn til beregningen af jordrenten i juni og december termin 1966, og da man ikke har anset det for påkrævet at foreslå yderligere lempelser i jordrentesvarelsen, er det pågældende stykke udgået i det foreliggende forslag.

LANDBOKKOMMISSIONEN AF 1960

Bilag.

Den 21. december 1966.

Til landbrugsministeren.

Som det fremgår af landbokkommissionens betænkning, 3. del, af november 1965, har der i kommissionen været enighed om, at spørgsmålet om statslån til sammenlægning af ejendomme og jordsupplering i øvrigt senere skulle optages til særskilt principiel behandling.

I forbindelse med behandlingen af de i Folketinget i forrige folketingssamling fremsatte forslag til revision af lov om landbrugs-ejendomme og forslag til lov om ændringer i statshusmandsloven har landbrugsministeren henstillet, at kommissionens behandling af finansieringsspørgsmålet måtte blive søgt fremskyndet.

Den under landbokkommissionen nedsatte finansieringsgruppe har herefter i foråret 1966 behandlet disse særlige finansieringsproblemer, og en af gruppen i maj 1966 afgivet beretning har været genstand for forhandling i den samlede kommission på møder den 18. maj og 7. september 1966, på hvilket sidste møde der er opnået enighed om at fremkomme med en indstilling til landbrugsministeren om sagen.

Finansieringsgruppens beretning, som vedlægges nærværende skrivelse, og en nærmere redegørelse for landbokkommissionens drøftelser af spørgsmålet i sin helhed vil blive optaget i kommissionens næste betænkning.

Idet henvises til den nævnte beretning skal kort redegøres for den afgivne indstilling.

Finansieringsgruppens beretning.

Der gives i beretningen udtryk for, at det er gruppens opfattelse, at den hidtidige lovgivning i det store og hele har givet tilstrækkelig mulighed for finansiering inden for den bestående sammenlægningsgrænse, og at der ved de rammer for lånevirk-somheden, der efter gennemførelsen af ændringsloven til statshusmandsloven vil foreligge med hensyn til afgrænsningen af de ejendomme, der kan komme i betragtning, de

berettigede låneformål og kravene til lånsøgerens personlige kvalifikationer, må anses at være givet et tilfredsstillende grundlag for en fortsat hensigtsmæssig finansiering af jordsuppleringen og andre foranstaltninger af strukturforbedrende karakter inden for det normale 1-mandsbrug. Gruppen har i denne forbindelse hæftet sig ved, at den nugældende bestemmelse i statshusmandsloven, hvorefter en ejendom ikke må forøges udover 15 ha middelgod jord, ved ændringsforslaget erstattes med en formålsbestemmelse, efter hvilken den statslige bistand tager sigte på at formidle supplerings af mindre jordbrug op til et areal, der under hensyn til brugets beskaffenhed og indretning er tilstrækkelig til at give fuld beskæftigelse og passende underhold for en familie, således at der ikke længere i loven vil være indholdt nogen arealgrænse.

Gruppen har i øvrigt givet udtryk for den opfattelse, at der fortsat vil være samfundsmæssigt behov for landbrug af forskellig arealstørrelse, og at det ikke er muligt at fastsætte normer for den mest hensigtsmæssige brugsstørrelse. Efter arbejdsgruppens opfattelse vil det derfor ikke være muligt ud fra arealmæssige kriterier at fastlægge en nøje afgrænsning af det område, inden for hvilket staten bør yde bistand. Man finder, at støtte dog kun bør gives til brug, der efter investeringen bliver af en sådan karakter, at ejendommen på længere sigt vil kunne udgøre en bæredygtig driftsenhed.

Med hensyn til lånereglernes nærmere indhold har det været gruppens opfattelse, at der næppe bør udformes for faste regler for finansieringen, men at afvejelser af, om lån kan ydes, bør finde sted på grundlag af en konkret bedømmelse i den enkelte sag, hvorved der lægges vægt på en driftsøkonomisk analyse af den pågældende ejendom. Efter arbejdsgruppens opfattelse bør der endvidere tillægges ansøgerens uddannelse og faglige dygtighed øget betydning,

ligesom det må kræves, at ansøgeren driver landbrug som hovederhverv.

Med hensyn til lånebehovet har gruppen ment, at det må være en forudsætning for långivning fra statens side, at ansøgerens muligheder for at klare investeringsopgaven uden eller med begrænset statslig bistand er prøvet i det enkelte tilfælde, herunder ved at der kræves optagelse af størst muligt foranstående lån.

Med hensyn til lånerenten har gruppen lagt vægt på, at der sker en tilnærmelse til den almindelige markedsrente, og har peget på en normalrente på $6\frac{1}{2}$ pct.

I gruppens beretning er fremlagt beregninger foretaget af statens jordlovsudvalgs administrationskontor over, hvor store lånemidler der må anses for nødvendige for at tilfredsstille efterspørgslen med hensyn til supplerings- og rationaliseringsforanstaltninger. Det fremgår heraf, at det årlige lånebehov skønnes at udgøre ca. 50 mill. kr. ved en udvidelse af rammerne for långivningen til at omfatte ejendomme, der suppleres op til omkring 30 ha, og en samtidig forhøjelse af låneadgangen til $1\frac{1}{2} \times$ grundværdien ved 13. alm. vurdering.

Gruppen har ikke ment at ville tage stilling til spørgsmålet om, hvor store beløb, der bør stilles til rådighed eller hvor højt op i ejendomsstørrelsen, der bør ydes støtte, men har som en konklusion af sine overvejelser givet udtryk for den opfattelse, at der især efter tilvejebringelsen af de udvidede muligheder for sammenlægning og supplerung af ejendomme, som vil være en følge af gennemførelsen af forslaget til lov om landbrugsejendomme, bør stilles øgede midler til rådighed af staten til fremme af disse formål.

Kommissionens forhandlinger.

Under behandlingen i landbokommissionen har det af nogle af kommissionens medlemmer været fremhævet, at långivning fra statens side som hidtil kun bør omfatte ejendomme inden for en vis mindre størrelse, idet det herved har været anført, at lån ikke bør ydes til ejendomme, der er større end 20-30 ha. Denne opfattelse har været begrundet med, at det især er de mindre ejendomme, der har udækket kapitalbehov, og at man formentlig fortsat i

denne lovgivning må anlægge sociale synspunkter. Det har ligeledes været fremhævet, at opgaven for statens vedkommende må være at støtte en ejendomsstørrelse, som kan give basis for opretholdelse af en forædlet husdyrproduktion.

Andre af kommissionens medlemmer har ment at måtte lægge afgørende vægt på, at det ikke er muligt at angive hvilken ejendomsstørrelse, der er den mest formålstjenlige, og at dette må føre til, at udlånsvirksomheden tilrettelægges så liberalt som muligt. Disse medlemmer mener derfor ikke, at der bør fastsættes nogen nærmere afgrænsning af de ejendomme, der kan komme i betragtning til statslån. Fastlæggelse af for snævre grænser vil kunne medføre risiko for fordrejning af den naturlige udvikling i landbruget, hvor hensynet først og fremmest må tages til opnåelsen af en effektiv produktionskapacitet.

Nogle medlemmer har givet udtryk for, at statsgaranti for lån i almindelige realkreditinstitutioner ville være at foretrække frem for egentlige statslån.

Kommissionen har i det store og hele kunnet tiltræde de i finansieringsgruppens beretning anførte hovedsynspunkter, og det har været den overvejende opfattelse inden for kommissionen, at de i den hidtidige lovgivning indeholdte muligheder for ydelse af statslån bør opretholdes, og at der bør stilles betydeligt større midler til rådighed til forbedring af ejendomsstrukturen. Med hensyn til afgrænsningen af de ejendomme, der i denne relation kan komme i betragtning, har man, med de anførte forskelle i hovedsynspunkterne, kunnet samles om, at lånevirksomheden på dette område bør udvides til principielt at omfatte alle ejendomme inden for den frie sammenlægningsgrænse, således som denne måtte blive fastsat i landbrugsloven.

Med hensyn til rentens størrelse har der været enighed om, at denne bør tilnærmes markedsrenten, og et flertal af kommissionens medlemmer har herved givet udtryk for, at en rente svarende til sparekassernes almindelige udlånsrente må kunne lægges til grund for denne udlånsvirksomhed. Man er i denne forbindelse opmærksom på, at rentens størrelse utvivlsomt vil være af afgørende betydning for rækkevidden af de udlånsmidler, der stilles til disposition.

På grundlag af forhandlingerne har et flertal af kommissionens medlemmer herefter kunnet erklære sig enige om at anbefale en statslånsordning af det indhold, at lån til sammenlægning, jordsupplering m. v. til forbedring af ejendommenes struktur ydes til bæredygtige brug inden for den frie sammenlægningsgrænse og inden for det beløb, som stilles til rådighed på den årlige udlånslov. En forudsætning for långivning må det være, at der er foretaget størst

mulig forudgående prioritering i de administrative realkreditinstitutioner.

Kontorchef Alice Brun og professor J. Vibe-Pedersen har taget forbehold. Ved mødet i kommissionen var følgende medlemmer fraværende: fhv. minister, folketingsmand Carl Petersen, folketingsmand H. C. Toft, direktør N. Kjærgård, proprietær Johs. Dons Christensen, gårdejer Chr. Speggers, kommitteret V. Brorson og departementschef Kurt Hansen.

P. K. V.

V. Hornslet.

H. Nordby Madsen.